

BALLAI LÁSZLÓ

Sári Pista hegedűje

© COPYRIGHT 2004, BALLAI LÁSZLÓ, MINDEN JOG FENNTARTVA.

MEGJELENT AZ „EZREDEVÉG” IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALOMKRITIKAI FOLYÓIRAT
XIV ÉVFOLYAM, 5. (2004. MÁJUSI) SZÁMÁBAN.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A
[HTTP://WWW.VASAROS.COM/ART/BALLAI/](http://www.vasaros.com/art/ballai/)
OLDALRÓL SZÁRMAZIK.

A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.

E-MAIL: BALLAI@VASAROS.COM

(P) 2004, BY [VASAROS DOT COM](http://www.vasaros.com)

Csupor Andrásnak

A cigányok ügyes zenészek, de lusták tanulni. Ezért végeztem el a Zeneakadémiát. Megmutattam a korlátolt magyaroknak, sőt a nagyvilágnak, hogy nem csak a folklórhoz értünk. Végigkoncerteztem Európát, Amerikát, játszottam Ferencsikkel, Abbadóval, Mutival, Mehtával – tomboló közönség előtt. De csak akkor nyugodtam meg, amikor Bécsben felkértek egy mesterkurzusra. Schiff Andris kísért. Volt ott svéd, dán, de főleg japán. Hanem amikor az én egykori pajtásom, a Kövi Gyurka lépett be az ajtón a kamaszok után, könnyek szöktek a szemembe.

– Gyurka – mondtam hát neki –, mit keresel te itt a tehetséges kezdők között? Öreg zenész vagy, mint magam is.

– Azt mondd meg nekem – szólt a Gyurka, miután kibontakozott az ölelésemből –, hogy a *híd* alatt, azon a behangolatlan területen, hogyan csalogod ki a muzsikát a húrokból? Ettől hangos Európa, hogy te azt is tudod.

Nem is igazán emlékeztem, miért tévedt oda a vonóm, valami ráadás számként ott a közönség előtt, abban az alkoholmámorhoz, sem a nőknél található gyönyörökhöz nem fogható hangulatban, amely az embert a koncerten rabul ejti, kipróbáltam a lehetetlent. Hát Gyurka, akivel egymás kezébe adtuk a hegedűt, mikor a Sári Pista bácsinál tanultunk, emiatt jött el hozzám Bécsbe, a *Musikverein*-be, és azt mondja, erről beszél egész Európa, pedig az az Európa csak a *Margitkertől* a *Kulacsig* tart – de nekem az az Európa a hazám. Kövi Gyurka éppen ezért jött.

– És felénk már sosem nézel a *Kulacsba*? – kérdezte még. – Hát nem ott a helyed?

Budapestre hazatérve rögvest oda siettem. Az első ember, akibe botlottam: Sári Pista bácsi volt.

– Te, Dezső – mondta négyéves koromban apámnak –, te világ életedben semmirekellő voltál, de nézd meg a fiadat. Két ujjal fogja a mogyorófavesszőt, nem marokra, mint a többi. Ha ideadod, nagy prímást csinállok belőle.

Apám a keze alá adott; igaz, kikötötte, hogy legalább egy üveg pálinkát érdemel értem. És Sári Pista, akinek Bajától Budapestig minden csárdában átadta a hegedűt a prímás, és aki nélkül én talán csak köszörűs lennék, nos, ott ült a *Kulacs* ruhatárában.

– Mit keres itt, Pista bátyám? – kérdeztem megrökönyödve.

– Öreg vagyok én már a hegedőléshez – mondta. – A kabátkiadást el nem ronthatom. Odabent Kövi Gyurka, Barta Dani és a többiek ujjongva üdvözöltek. Kézről kézre adták a Stradivarimat, meg is próbálta mindegyik. Azután, amikor már eleget muzsikáltak, bemutattam nekik, hogyan játszom én a *Pacsirtá*-t a hegedű hídja alatt. A párizsi *Conservatoire* műértő közönsége semmit nem tud a lelkesedésről. Ezek a fiúk úgy örültek bravúromnak, mint a kisgyerekek. Volt, aki sírt is. De egyikük sem tudta utánam csinálni a kunsztot.

Akkor előjött a ruhatárból Sári Pista bácsi, hóna alatt Remenyik Mihály-féle hegedűjével. Vállamra tette a kezét, úgy mondta: – Mindent tudsz, amit a hegedősnek tudnia kell.

Azzal megfordította hegedűjét, és a hátán, a jávorfán játszotta el a *Pacsirtá*-t, de úgy, mintha csak a húrokon fésülködött volna a vonójával.

Egy hét múlva az amszterdami *Concertgebouw-ban* léptem fel Maazellel. Ám én nem láttam a közönséget, és nem hallottam a tapsot. A legendás Sári Pista keze táncolt előttem a Remenyik-féle hegedű hátán, és a *Pacsirta* csengett a fülembe. Miért mondta, hogy mindent tudok, amit a hegedűsnek tudnia kell, mikor a hangszer hátán nem tudok játszani? Ezt nem kell tudnia a hegedűsnek? Vagy nem is vagyok hegedűs, csak egy Akadémiát végzett senki?

Netán Sári Pista magát már nem is muzsikusnak tartja, hanem annál többnek? Miért nem mutatta be korábban ezt a tudását, miért most hozakodott elő velem, amikor, úgymond, öreg már a „hegedőléshez”? Miért nem mertem semmit kérdezni tőle azon az estén, melyen úgy oldalogtam el, mint egy kivert kutya?

Amszterdamból megjövet, azonnal a *Kulacsba* rohantam. Sári Pista nem volt ott. Sehol nem volt. Meghalt.

Tántorgó léptekkel siettem a feleségéhez.

– Bazsikám, fiam! – Viola néni magához ölelt, megcsókolt, gyászának kendőjét lelkemre terítette. – Mindig fiút szeretett volna, primásnak, de csak lányt tudtam neki szülni. Rád hagyta a hegedűjét, nesze!

Most megyek haza, kezemben a Sári Pista hegedűjével. Elhaladok a Zeneakadémia mellett. Énekhang, trombita-, majd hegedűszó. Az a tanár ott fönt nem tudja a titkot, de még én sem, itt lent. Csak talán az a hegedű tudja, amit viszek. Sári Pista rám hagyta a lelkét. Vagy már neki is egy régi primás muzsikált fel az ütött-kopott jávorfa testből? Talán nem is akart bejönni közénk akkor este a *Kulacsba*, a húrokon viháncoló purdék közé, csak éppen behozta őt a hangszere? Lehet, hogy a hegedű játszik az emberen?

Viszem a Remenyik-féle hegedűt, viszem.

Mi lesz, ha nem szólal meg?

VÉGE